

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જીમ્મી જહાંગીર મદન

વિરુદ્ધ

બોલી કેરિયપ્પા હિંડલે (મૃત) પત્ની કાનૂની પ્રતિનિધિઓ

નવેમ્બર ૪, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ બી. એન. અગ્રવાલ અને ન્યાયમૂર્તિ એચ. કે. સેમા]

દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩:

કલમ ૨ (કચૂ) સાથે વંચાણે કલમ ૩૦૨-કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી-
સુનાવણી દરમિયાન ફરિયાદીનું મૃત્યુ-કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી માટે
કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજીઓ દાખલ કરનારા વારસદારોના મુખત્યારનામું
ધારકોની સત્તા-ઠરાવ્યું, પરવાનગી ત્યારે જ આપી શકાય છે જ્યારે તે વ્યક્તિ
દ્વારા માંગવામાં આવે છે જે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે હકદાર છે અને મુખત્યાર
ધારકોની સત્તા દ્વારા નહીં-આદેશમાં દર્શાવ્યા મુજબ વારસદારોને અરજીઓ
કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે અરજીઓ બરતરફ કરવામાં આવે છે-એડવોકેટ્સ એક્ટ,
૧૯૬૧-કલમ ૩૨-નેગોશિએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧-કલમ ૧૩૮.

કલમ ૧૩૮ નેગોશીયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ હેઠળ ફરિયાદના કેસમાં સુનાવણી દરમિયાન ફરિયાદીના મૃત્યુ પર મૃતક ફરિયાદીના કાનૂની વારસદારોના મુખત્યાર ધારકોની સત્તાએ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ તેમને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવા માટે અરજીઓ દાખલ કરી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ અરજીઓને મંજૂરી આપી હતી અને હાઈકોર્ટે આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું.

આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પાવર ઓફ એટર્ની ધારકોને સંહિતાની કલમ ૩૦ હેઠળ અરજીઓ દાખલ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી, અને તેથી અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય નથી.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું કે;

૧.૧. ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૨ (ક્યૂ) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૨ ને ધ્યાનમાં રાખીને, કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની વિનંતી કાનૂની રીતે લાયક વ્યક્તિ દ્વારા કરી શકાય છે, જે વકીલ અધિનિયમ હેઠળ અદાલતમાં પ્રેક્ટિસ કરવા માટે અધિકૃત છે, અથવા પાવર ઓફ એટર્ની ધારક સહિત અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરી શકાય છે, જેમાં અદાલત દ્વારા આવી પરવાનગી ત્યારે જ આપી શકાય છે જ્યારે તે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે હકદાર વ્યક્તિ દ્વારા માંગવામાં આવે, નહીં કે પાવર ઓફ એટર્ની ધારક દ્વારા. સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ, જે વ્યક્તિ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે હકદાર છે, તેણે જાતે અરજી કરવી જરૂરી છે, પરંતુ વ્યક્તિગત રીતે પગલાં લેવાને બદલે, પક્ષકારનું પ્રતિનિધિત્વ વકીલ દ્વારા કરી શકાય છે. પાવર ઓફ એટર્ની ધારક માટે પરવાનગીના કિસ્સામાં સંબંધિત પક્ષનું પ્રતિનિધિત્વ કરી શકે છે આવી રજૂઆત સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા અદાલતમાંથી માંગવામાં આવે છે અને તેના દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવે છે પરંતુ જ્યાં પક્ષ દ્વારા આવી કોઈ પરવાનગી માંગવામાં આવતી નથી જેને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાનો અધિકાર છે, ત્યાં પાવર ઓફ એટર્ની ધારકને સંબંધિત પક્ષનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. [૯૬૧-ઇ-એચ; ૯૬૨-એ]

ટી. સી. મથાઈ અને અન્ય વિરુદ્ધ જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશ, તિરુવનંતપુરમ, કેરળ, (૧૯૯૯) ૩ એસ.સી.સી. ૬૧૪ અને અશ્વિન નાનુભાઈ વ્યાસ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૬૭) ૧ એસ.સી.આર. ૮૦૭ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૨. હાલના કેસમાં, ન તો ફરિયાદીના વારસદારોએ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી કે ન તો તેમના દ્વારા સક્ષમ અદાલત પાસેથી કોઈ પરવાનગી માંગવામાં આવી હતી કે તેમને તેમના પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ; તેના બદલે વિનંતી પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે કાયદા હેઠળ સ્વીકાર્ય નથી.તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ પાવર ઓફ એટર્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજીઓને મંજૂરી આપવી વાજબી ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના આદેશોને રદ કરવામાં આવે છે.જો કે, વારસદારો કાં તો કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંબંધિત અદાલત સમક્ષ અરજી કરી શકે છે અથવા તેમના વતી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે વકીલ ધારકોની સત્તાને અધિકૃત કરવા માટે તેમને પરવાનગી આપવા માટે અદાલતમાં અરજી કરી શકે છે. [૯૬૨-બી-ડી]

ફોજદારી અપીલી હુકમત: ફોજદારી અપીલ નં. ૧૨૨૨-૧૨૨૩/૨૦૦૨.

ક્રિમિનલ આર.પી. નં. ૯૦૯-૯૧૦/૧૯૯૮ માં કલાર્પિટક હાઈકોર્ટના ૧૦.૮.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે મેસર્સ કે. એલ. મહેતા એન્ડ કંપની માટે ધ્રુવ મહેતા, સુશ્રી શાલિની ગુપ્તા અને મોહિત ચૌધરી.

પ્રતિવાદીઓ માટે તેમની સાથે કે. આર. ચૌધરી, શ્રી જોશુઆ એચ. સામુએહ અને રાકેશ કે. શર્મા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ બી. એન. અગ્રવાલ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યો.

વિશેષ પરવાનગી દ્વારા આ અપીલ બે ફરિયાદના કેસોમાં બેંગ્લોરના એડિશનલ ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને સમર્થન આપતી પુનરાવર્તન અરજીઓમાં કર્ણાટક હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં મૂળ ફરિયાદીના વારસદારોના એટર્ની ધારકોને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવા માટે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ (ત્યારબાદ 'કોડ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

ટૂંકી હકીકતો એ છે કે શ્રીમતી બોલી કરિયપ્પા હિન્દલેએ નેગોશિએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ (ત્યારબાદ 'ધ એક્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૩૮ હેઠળ અપીલકર્તાની કાર્યવાહી માટે બે ફરિયાદો દાખલ કરી હતી જેમાં સંજ્ઞાન લેવામાં આવ્યું હતું અને આરોપીને બોલાવવામાં આવ્યો હતો. સુનાવણી દરમિયાન, ફરિયાદી તેના પુત્ર પીટર બાલ્ડવિન જુનિયર અને પુત્રી શ્રીમતી નીના બાલ્ડિન એડીને છોડીને મૃત્યુ પામ્યા હતા, જેઓ યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકામાં રહેતા હતા, આમ તેઓએ અનુક્રમે શ્રી જોહન કર્ટિસ અને એમ. આર. એની કરિઅપ્પાની તરફેણમાં જનરલ પાવર ઓફ એટર્ની આપી હતી. ઉપરોક્ત વારસદારોના બે જનરલ પાવર ઓફ એટર્ની ધારકોએ સંહિતા હેઠળ ઉપરોક્ત

કેસોમાં ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવા માટે અરજીઓ દાખલ કરી હતી. જે અરજીનો આરોપી દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે અરજીઓને મંજૂરી આપી હતી અને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત આદેશને પડકારતા, આરોપી દ્વારા કર્ણાટક હાઈકોર્ટ સમક્ષ બે પુનર્નીરીક્ષણ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને ફગાવી દેવામાં આવી હતી, જેના કારણે વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરવાની જરૂર પડી હતી.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ધ્રુવ મહેતાએ રજૂઆત કરી હતી કે પાવર ધારકો ને ફરિયાદીના વારસદારો દ્વારા દાખલ કરી શકાય તેવી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી, જેમ કે, સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળની અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય નથી અને માત્ર આ ગણતરી પર જ તેને બરતરફ કરી શકાય છે. બીજી તરફ, પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કે. આર. ચૌધરી એ રજૂઆત કરી હતી કે પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળની અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ તેને મંજૂરી આપવામાં ન્યાયી છે.

વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું ફરિયાદીના વારસદારોના પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરી શકાય છે? મુદ્દાની પ્રશંસા કરવા

માટે, સંહિતાની કલમ ૩૦૨ નો સંદર્ભ લેવો ઉપયોગી થશે જે આ રીતે ચાલે છે:

—

"કાર્યવાહી કરવાની પરવાનગી.

(૧) કેસની તપાસ કરતા અથવા તેનો પ્રયાસ કરતા કોઈપણ મેજિસ્ટ્રેટ ઇન્સ્પેક્ટરના દરજ્જાથી નીચેના પોલીસ અધિકારી સિવાયની કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા કાર્યવાહી કરવાની મંજૂરી આપી શકે છે; પરંતુ એડ્વોકેટ જનરલ અથવા સરકારી વકીલ અથવા પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર અથવા સહાયક સરકારી વકીલ સિવાયની કોઈ પણ વ્યક્તિ આવી પરવાનગી વિના કાર્યવાહી કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં.

પરંતુ કોઈ પણ પોલીસ અધિકારીને કાર્યવાહી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં, જો તેણે તે ગુનાની તપાસમાં ભાગ લીધો હોય, જેના સંબંધમાં આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી રહી છે.

(૨) ફરિયાદી પક્ષ ચલાવતી કોઈપણ વ્યક્તિ વ્યક્તિગત રીતે અથવા વકીલ દ્વારા આમ કરી શકે છે.

ફરિયાદીના વારસદારોને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય કે કેમ તે પ્રશ્ન હવે અનિર્ણિત નથી કારણ કે તે અશ્વિન નાનુભાઈ વ્યાસ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, ૧૯૬૭ (૧) એસ.સી.આર. ૮૦૭ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે, જેમાં અદાલત દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૮૮ની કલમ ૪૯૫ હેઠળ કેસ ચલાવી રહી હતી, જે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ને અનુરૂપ છે. તે કિસ્સામાં, એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે ફરિયાદીના મૃત્યુ પછી, ઉપરોક્ત

સંહિતાની કલમ ૪૯૫ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, ફરિયાદીની માતાને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી શકાય છે. તે આગળ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે તે જાતે અથવા વકીલ દ્વારા અરજી કરી શકે છે. નિર્વિવાદપણે, વર્તમાન કેસમાં, વારસદારોએ પોતે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે અરજીઓ દાખલ કરી નથી, તેના બદલે તે જ તેમના પાવર ઓફ એટર્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. આમ, જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ હશે કે શું પાવર ઓફ એટર્ની ધારકને ફરિયાદીના વારસદારોના વકીલ તરીકે ગણી શકાય? 'પ્લીડર' ને સંહિતાની કલમ ૨ (ક્યૂ) માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે જે આ રીતે વાંચે છે: –

"૨(ક્યૂ) 'પ્લીડર' નો ઉપયોગ જ્યારે કોઈ પણ અદાલતમાં કોઈ કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં થાય છે, ત્યારે તેનો અર્થ એ છે કે તે સમયે અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા અથવા તે હેઠળ અધિકૃત વ્યક્તિ, આવી અદાલતમાં પ્રેક્ટિસ કરવા માટે, અને આવી કાર્યવાહીમાં કાર્યવાહી કરવા માટે કોર્ટની પરવાનગી સાથે નિયુક્ત અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિનો સમાવેશ કરે છે.

આ વ્યાખ્યા તેના દાયરામાં બે પ્રકારના વકીલોને આવરી લે છે. પ્રથમ કાનૂની વ્યવસાયિકોને સંદર્ભિત કરે છે જેઓ કાયદાની પ્રેક્ટિસ કરવા માટે અધિકૃત છે અને બીજું "કોઈપણ અન્ય વ્યક્તિ" નો સંદર્ભ આપે છે. જો તે પછીનું છે, તો તેની આવશ્યક આવશ્યકતા એ છે કે આવી વ્યક્તિની નિમણૂક અદાલતની પરવાનગી સાથે આવી કાર્યવાહીમાં કાર્યવાહી કરવા માટે થવી જોઈએ. આ એડવોકેટ્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ની કલમ ૩૨ સાથે સુસંગત છે, જે

અદાલતને કોઈ પણ વ્યક્તિ, જે વકીલ તરીકે નોંધાયેલી નથી, તેને કોઈ ચોક્કસ કેસમાં તેની સમક્ષ હાજર થવાની મંજૂરી આપવાની સત્તા આપે છે.પરંતુ જો તેણે ફોજદારી અદાલતમાં અન્ય વ્યક્તિનું પ્રતિનિધિત્વ કરવું હોય, તો તે વ્યક્તિ દ્વારા આવી પરવાનગી લેવી જોઈએ.તે જરૂરી નથી કે આ રીતે નિયુક્ત કરાયેલ "વકીલ" કેસમાં પક્ષકારનો પાવર ઓફ એટર્ની હોવો જોઈએ. જે એક દૃષ્ટાંતરૂપ ન્યાયનિર્ણય શરત લાગે છે તે એ છે કે તેમની નિમણૂક અદાલતની મંજૂરીથી પહેલા થવી જોઈએ. આપેલ કેસમાં આવી પરવાનગી જરૂરી છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવાનું કોર્ટનું કામ છે. કાયદાકીય રીતે લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિઓ કે જેઓ સંબંધિત કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત સત્તા દ્વારા અદાલતોમાં પ્રેક્ટિસ કરવા માટે અધિકૃત છે, તેઓ તેમની સામે પડતર કાર્યવાહીમાં પક્ષકારો માટે હાજર થઈ શકે છે.કોઈ પણ પક્ષે અદાલતમાં તેમનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે આવી વ્યક્તિઓની નિમણૂક કરવા માટે અદાલતની પૂર્વ પરવાનગી લેવાની જરૂર નથી.એડવોકેટ્સ એક્ટની કલમ ૩૦ દરેક વકીલને ભારતની તમામ અદાલતોમાં પ્રેક્ટિસ કરવાનો અધિકાર આપે છે, જેમના નામ સ્ટેટ બાર કાઉન્સિલ દ્વારા જાળવવામાં આવતી એડવોકેટ્સની યાદીમાં દાખલ કરવામાં આવે છે.એડવોકેટ્સ એક્ટની કલમ ૩૩ જણાવે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ પણ અદાલતમાં પ્રેક્ટિસ કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં સિવાય કે તે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ વકીલ તરીકે નોંધાયેલ હોય. પરંતુ જો કોઈ પક્ષ દ્વારા નિમણૂક કરવા માટે પ્રસ્તાવિત વ્યક્તિ આવી લાયક વ્યક્તિ ન હોય, તો અદાલતમાં તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે પક્ષ દ્વારા બિન-

વકીલની નિમણૂક કરવામાં આવે તે પહેલાં અદાલતની પૂર્વ પરવાનગી મેળવવી આવશ્યક છે.

કાયદાની કલમ ૨ (કયૂ) માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ "પ્લીડર" અભિવ્યક્તિના દાયરામાં પાવર ઓફ એટર્ની ધારકને કયા સંજોગોમાં લાવી શકાય છે તે પ્રશ્ન, ટી.સી. મથાઈ અને અન્ય વિરુદ્ધ જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશ, તિરુવનંતપુરમ, કેરળ, (૧૯૯૯) ૩ એસ.સી.સી. ૬૧૪ ના કેસમાં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણાનો વિષય હતો. તે કેસમાં, પાવર ઓફ એટર્ની ધારકએ આરોપી વ્યક્તિઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે સત્ર અદાલત સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી પરંતુ અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને કેરળ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ તેમજ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. જ્યારે આ બાબતને આ અદાલતમાં લાવવામાં આવી ત્યારે મંજૂરી આપવાનો ઈનકાર કરતા સત્ર અદાલતના આદેશમાં દખલ કરવામાં આવી ન હતી અને આ અદાલતે પાન ૬૧૯ અને ૬૨૦ પર આમ અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૪. અંગ્રેજી કાયદા હેઠળ, "દરેક વ્યક્તિ જે આપ મુખત્યાર (સુઈ જ્યુરિસ) છે તેને કોઈપણ હેતુ માટે એજન્ટની નિમણૂક કરવાનો અધિકાર છે, અને જ્યારે તે કોઈ અન્ય અધિકારનો ઉપયોગ કરી રહ્યો હોય ત્યારે તે કાયદાકીય અધિકારનો ઉપયોગ કરી શકે છે", (જેક્સન એન્ડ કંપની વી. નેપર સીએચ ડી, (૧૮૮૬) ૩૫ સીએચ ડી ૧૬૨ પી.૧૭૨). પરંતુ આ અદાલતે ધ્યાન દોર્યું છે કે ઉપરોક્ત સામાન્ય કાયદાનો સિદ્ધાંત લાગુ પડતો નથી જ્યાં અમલમાં મૂકવાનું કાર્ય વ્યક્તિગત સ્વરૂપનું હોય, અથવા જ્યારે તે જાહેર કાર્યાલય સાથે અથવા કોઈ વિશ્વાસપાત્ર

જવાબદારીને સંડોવતા કાર્યાલય સાથે જોડાયેલ હોય, (રાવુલુ સુબ્બા રાવ વિરુદ્ધ સી. આઈ. ટી. એ.આઈ.આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૬૦૪).

૧૫. પાવર ઓફ એટર્ની એક્ટની કલમ ૨ કાયદાની ચોક્કસ જોગવાઈને ઓવરરાઈડ કરી શકતી નથી, જેમાં કોઈ ચોક્કસ કાર્ય પક્ષ દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે કરવું જરૂરી છે. જ્યારે સંહિતામાં આરોપીની અદાલતમાં હાજરીની જરૂર હોય ત્યારે જો તેના વતી પાવર-ઓફ-એટર્ની ધારક હાજર થાય તો તે તેનું પાલન કરતું નથી. તે એક અલગ બાબત છે કે પક્ષને વકીલ દ્વારા હાજર રહેવાની મંજૂરી આપી શકાય છે. સંહિતાનું પ્રકરણ ૧૬ મેજિસ્ટ્રેટને આરોપીની હાજરી માટે સમન્સ અથવા વોરંટ જારી કરવાની સત્તા આપે છે. સંહિતાની કલમ ૨૦૫ મેજિસ્ટ્રેટને "આરોપીની વ્યક્તિગત હાજરીને સમાપ્ત કરવાની અને જો તે આપું કરવા માટે કારણો જુએ તો તેને તેના વકીલ દ્વારા હાજર થવાની મંજૂરી આપવાની" સત્તા આપે છે. સંહિતાની કલમ ૨૭૩ આરોપીના વકીલની હાજરીમાં પુરાવા રેકૉર્ડ કરવાની અદાલતની સત્તાની વાત કરે છે, જ્યારે આરોપીની વ્યક્તિગત હાજરીમાથી મુક્તિ આપવામાં આવે છે. પરંતુ કોઈ પણ કિસ્સામાં આરોપીની હાજરી પાવર-ઓફ-એટર્ની ધારક દ્વારા કરી શકાતી નથી. તેથી પાવર ઓફ એટર્નીના દસ્તાવેજ ના આધારે અપીલકર્તાની દલીલનો આ કેસમાં કોઈ ફાયદો નથી.

૧૬. આ સંદર્ભમાં મદ્રાસ હાઈકોર્ટની પૂર્ણ ખંડપીઠે એમ. ક્રિષ્ણામ્મલ વિ. ટી. બાલાસુબ્રમનિયા પિલાઈ, એ.આઈ.આર. ૧૯૩૭ મદ્રાસ ૯૩૭, માં આપેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ આપી શકાય છે.

જ્યારે એક વ્યક્તિ, જે બીજાના પાવર ઓફ એટર્ની ની સત્તા ધરાવતી હતી, તેણે તેના આચાર્ય વતી હાઈકોર્ટમાં સાંભળવાના અધિકારનો દાવો કર્યો હતો. સિંગલ જજે કુલ બેન્ચ દ્વારા વિચારણા કરવા માટે ત્રણ પ્રશ્નોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જેમાંથી એક જે અહીં સુસંગત છે તે એ હતો કે શું એટર્નીની સત્તા ધરાવતા એજન્ટને

કોર્ટમાં હાજર રહેવાનો અને ન્યાયિક કાર્યવાહી હાથ ધરવાનો અધિકાર છે કે કેમ. કુલ બેન્ચ વતી ચુકાદો આપનાર બીસલી, સી. જે. એ કાનૂની સ્થિતિ આ રીતે વર્ણવી હતી: (એ.આઇ.આર. હેડનોટ) "ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં હાજર રહેવા અને તેનું સંચાલન કરવા માટે એટર્નીની સત્તા ધરાવતા એજન્ટ, પરંતુ જેને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવ્યો નથી, તેને ઉચ્ચ અદાલતની અપીલ અથવા મૂળ બાજુએ આચાર્ય વતી સાંભળવાનો કોઈ અધિકાર નથી. કાનૂની વ્યવસાયીને આપવામાં આવેલી વકાલત જેવી જ શ્રેણીમાં અદાલતમાં કાર્યવાહી કરવા માટે માન્યતા પ્રાપ્ત એજન્ટને આપવામાં આવેલ પાવર ઓફ એટર્ની મૂકવા માટે કોઈ જરૂરિયાત નથી, જો કે બાદમાં પાવર ઓફ એટર્ની તરીકે વર્ણવી શકાય છે (જે) ફક્ત વકીલો સુધી મર્યાદિત છે, એટલે કે, જેમને અદાલતોમાં દલીલ કરવાનો અધિકાર છે.

૧૭. ઉપરોક્ત અવલોકનો, જોકે સાઠ વર્ષ પહેલાં જણાવવામાં આવ્યા હતા, તે આજે પણ યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિનું પ્રતિનિધિત્વ કરશે. જો કે, કોઈ એજન્ટ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં પક્ષ માટે "વકીલ" બની શકતો નથી, સિવાય કે પક્ષકાર તેને આવી કાર્યવાહીમાં કામ કરવા માટે નિમણૂક કરવા માટે અદાલતની પરવાનગી મેળવે. પ્રતિવાદી-દંપતી આવી પરવાનગી માટે પણ આગળ વધ્યું નથી અને તેથી તે પાસા પર વિચાર કરવા માટે હજી સુધી કોઈ પ્રસંગ ઊભો થયો નથી.

ટી.સી. મથાઈ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, આ અદાલત એ અંગે વિચારણા કરી રહી હતી કે શું સંહિતાની કલમ ૨૦૫ હેઠળ, આરોપીની વ્યક્તિગત હાજરીને દૂર કરી શકાય છે અને આરોપીનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે પાવર ઓફ એટર્ની ની સત્તા ધારકને પરવાનગી આપી શકાય છે અને તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે આરોપીની વ્યક્તિગત હાજરીને દૂર કર્યા પછી, તેને સંહિતાની કલમ ૨ (ક્યૂ) ના

અર્થમાં માત્ર "વકીલ" દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે અને "વકીલ" બે પ્રકારના હોઈ શકે છે. પ્રથમ કાનૂની વ્યવસાયિકો કે જેઓ કાયદાની પ્રેક્ટિસ કરવા માટે અધિકૃત છે; અને બીજી કાર્યવાહીમાં તેમનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે અદાલતની પરવાનગી સાથે પક્ષ દ્વારા નિયુક્ત "કોઈપણ અન્ય વ્યક્તિ" નો સંદર્ભ આપે છે, જેના માટે સંબંધિત પક્ષ દ્વારા પરવાનગી મા ગવી આવશ્યક છે, જેનો અર્થ એ છે કે જો કોઈ આરોપી કોર્ટમાં પાવર ઓફ એટર્ની ધારક દ્વારા પોતાનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માંગે છે, તો તેણે પોતે આવી પરવાનગી મેળવવા માટે અદાલતમાં અરજી કરવી જોઈએ અને જ્યાં પાવર ઓફ એટર્ની ધારક દ્વારા આવી પરવાનગી માંગવામાં આવી હોય ત્યાં આવી મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

સંહિતાની કલમ ૨૦૫ અને ૩૦૨ની ભાષા સમાન છે. સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ, પક્ષ પોતે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે અરજી કરી શકે છે અથવા તે જ વકીલ દ્વારા કરી શકાય છે. સંહિતાની કલમ ૨ (ક્યૂ) હેઠળ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તેમ, કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની વિનંતી કાનૂની રીતે લાયક વ્યક્તિ દ્વારા કરી શકાય છે, જે એડવોકેટ્સ એક્ટ હેઠળ કોર્ટમાં પ્રેક્ટિસ કરવા માટે અધિકૃત છે; અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા જેમાં દેખીતી રીતે પાવર ઓફ એટર્ની ધારકનો સમાવેશ થાય છે જેમાં અદાલત દ્વારા આવી પરવાનગી આપી શકાય છે જ્યાં કાર્યવાહી બાકી છે, જો તે વ્યક્તિ દ્વારા માંગવામાં આવે છે જે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે હકદાર છે અને પાવર ઓફ એટર્ની ધારક દ્વારા નહીં. સંહિતાની કલમ ૨૦૫ હેઠળ, આરોપીએ વ્યક્તિગત રીતે હાજર રહેવું જરૂરી છે પરંતુ તેની

વ્યક્તિગત હાજરીને દૂર કરી શકાય છે અને તેને વકીલ દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે.તેવી જ રીતે, સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ, જે વ્યક્તિ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે હકદાર છે, તેણે પોતે અરજી કરવી જરૂરી છે પરંતુ ઉપરોક્ત બંને જોગવાઈઓ હેઠળ, વ્યક્તિગત રીતે પગલાં લેવાને બદલે, પક્ષકારનું પ્રતિનિધિત્વ વકીલ દ્વારા કરી શકાય છે.પાવર ઓફ એટર્ની ધારક સંહિતાની બંને જોગવાઈઓ હેઠળ સંબંધિત પક્ષનું પ્રતિનિધિત્વ કરી શકે છે, જો સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા અદાલત પાસેથી આવી રજૂઆત માટે પરવાનગી માંગવામાં આવે અને તેના દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવે.પરંતુ જ્યાં સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા આવી કોઈ પરવાનગી માંગવામાં આવતી નથી, એટલે કે, સંહિતાની કલમ ૨૦૫ ના કિસ્સામાં આરોપી અને સંહિતાની કલમ ૩૦૫ ના કિસ્સામાં પક્ષકાર કે જેને કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાનો અધિકાર છે, પાવર ઓફ એટર્ની ધારકને કાર્યવાહીમાં સંબંધિત વ્યક્તિનું પ્રતિનિધિત્વ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

વર્તમાન કેસમાં, ન તો ફરિયાદીના વારસદારોએ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી કે ન તો તેમના દ્વારા સક્ષમ અદાલત પાસેથી કોઈ પરવાનગી માંગવામાં આવી હતી કે તેમને તેમના પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ, તેના બદલે વિનંતી પાવર ઓફ એટર્ની ધારકો દ્વારા કરવામાં આવી હતી, જે કાયદા હેઠળ સ્વીકાર્ય નથી.આ સ્થિતિ હોવાથી, અમારો મત છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળની અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં ન્યાયી ન હતી અને

ઉચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત આદેશની પુષ્ટિ કરવામાં ભૂલ કરી છે જે રદ કરવા માટે જવાબદાર છે અને વારસદારોને કાં તો સંબંધિત અદાલત સમક્ષ કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે અરજી કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે અથવા તેઓ તેમના વતી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા માટે એટર્ની ધારકોની શક્તિને અધિકૃત કરવાની મંજૂરી એવી સ્વતંત્રતા સાથે સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળની અરજીઓ બરતરફ કરવા માટે યોગ્ય છે.

પરિણામે, અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે, વિવાદિત આદેશો રદ કરવામાં આવે છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળની અરજીઓ નકારી કાઢવામાં આવે છે, જે ફરિયાદકર્તાના વારસદારોને ઉપર જણાવ્યા મુજબ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ નવી અરજીઓ દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા આપે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.